

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. IX. An potestas legislativa possit delegari?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

per his, 9. de majorit. & obed. ibi: dummodo in ipsa Synodo non ducas aliquid statuendum (quod canonicis obviet institutis) Hinc licet Duces, Marchiones, & Comites, qui Regalia habent à Cæsare, possint ex ejusdem concessione pro suis terris condere statuta municipalia contra jus civile, seu leges Cæsareas, salvis tamen his, quæ Imperatori debentur ratione supremæ dignitatis: id tamen non procedit in Ecclesiasticis, Papâ inferioribus, quoad leges canonicas; cujus ratio est, quia etiam postquam potestas gubernativa, quam prius habebat populus, & libera communitates, translata est in Imperatorem, ut dictum est supra; Imperator tamen in specie Ducibus, & Principibus Imperij concessit potestatem condendi leges suis provinciis convenientes, etiam adversus jus commune; quæ concessio à summo Pontifice Prælati inferioribus facta nulli reperitur; maxime cum omnes Ecclesiæ Prælati jurisdictionem suam habeant ab ipso, ut diximus in præcedentibus n. 512.

§. IX.

An potestas legislativa possit delegari?

947. **P**osse delegari, non est dubium, cum potestas ferendi legem sit pars jurisdictionis, prout habetur in c. Gravem, 53. de sent. excom. ibi: quidam cives Pisani deputati à potestate, & populo ad statuta civitatis edenda. & tradunt communiter Doctores cum Abbate in cit. c. n. 1. Suarez l. 4. de legibus, c. 6. Salas D. 8. S. 19. & 92. quæstio autem est, an alicui delegari possit potestas ferendi leges pro tota Ecclesia? Negativam tenet P. Suarez cit. & Bonacina D. 1. q. 1. p. 3. n. 33. quia potestas ferendi leges pro tota Ecclesia fundatur in infallibili assistentia Spiritus sancti, quæ non est delegabilis. Nam ex illa habetur, quod tota Ecclesia errare non possit; Salas autem cit. n. 93. affirmat, posse delegari Concilio; non tamen esse expediens, personæ privatæ. Distinctione utitur Castropalaus p. 1. tr. 3. D. 1. p. 23. n. 30. dicens, aliquas esse leges immediatè pertinentes ad mores; quæ in re sunt potius definitiones fidei, & conclusiones deductæ ex principiis naturalibus, vel revelatis, quam positivæ constitutiones: aliàs solum remo-

tè pertinentes ad salutem, sine quibus mirum (secluso jure positivo humano) salus animæ obtineri, aut etiam contrarium disponi potuisset. Leges prohibentes matrimonia evnuchorum, coitum vagum, mutuum cum usuris, & fortè præscriptionem rei, malâ fide possessæ, annumerat legibus immediatè pertinentibus ad mores; eas verò, quæ disponunt de jejuniis certis diebus servando, de modo tenendo in resignandis, vel acceptandis beneficijs, aut cæremonijs usurpandis in Missæ sacrificio, & similibus, ait pertinere ad posteriores, seu ad mores spectantes solum remotè, quibus positis: resolvit, potestatem ferendi leges priores (nimirum immediatè pertinentes ad mores) non esse delegabilem eò, quod hæc fundetur in infallibili assistentia Spiritus sancti, quæ non est delegabilis; secus alteram, quæ respicit leges solum remotè spectantes ad mores fidelium. Nam in his negat requiri assistentiam illam divini spiritus.

In hac quæstione omnino dicendum, quod summus Pontifex non possit errare in moribus per se bonis, vel malis, consequenter non possit approbare per se turpia, ut honesta; & è converso damnare per se honesta, tanquam iniqua; ita Suarez D. 5. de Fide, S. 8. n. 7. Bellarm. l. 4. de Rom. Pont. c. 1. & 5. Nam aliàs tota Ecclesia (nimirum cætus fidelium cum suo Capite, summo Christi Vicario) errare posset saltem in materia morum; id, quod certò falsum est. Sequela probatur. Nam approbare per se turpia pro honestis, & damnare per se honesta, tanquam iniqua, errare est; ergo, si summus Pontifex hoc faceret, erraret; ergo cum illo erraret tota Ecclesia; cum Ecclesia id approbet, & reprobet, quod eam docet summus Pontifex. Quòd autem in materia morum errare Ecclesiam cum suo capite, repugnet, patet; quia Ecclesia non posset dici verè sancta, ut in Symbolo Apostolico vocatur; sancta enim potissimum dicitur ob sanctam professionem, quia nimirum legem sanctam profitetur, quæ nihil docet falsum, nihil præcipit malum. Accedit, quòd tunc necessariò erraret contra fidem. Fides enim Catholica docet omnem virtutem esse bonam, omne vitium esse malum; si autem Pontifex in materia morum erraret præcipiendò vitia, vel prohibendò vir-

548.

tutes, teneretur Ecclesia credere, vitia esse bona, & virtutes esse malas; sic Bellarminus, de quo V. Cardenas *in Crisi ad pro- pos. damnat. ab Innocent. XI. dissert. 1. a. 4.*

549. Ex dict. inferes 1. potestatem, in materia morum veritate infallibili reprobandi quædam, ut per se mala; vel approbandi prout per se honesta, à Summo Pontifice non esse delegabilem. Nam hæc infallibilitas est in eo duntaxat, quòd sit ex infallibili assistentia Spiritûs Sancti; quæ delegari non potest; similiter potestatem ferendi leges pro tota Ecclesia, quæ non tam sunt constitutiones positivæ, quàm definitiones & conclusiones ex principiis juris naturalis, & revelatis, non esse delegabilem ulli homini privato, aut etiam Concilio. Nam potestas ferendi tales leges importat potestatem in materia morum veritate infallibili reprobandi per se mala, & approbandi bona, ut talia; sed ex priori numero hæc potestas non est delegabilis; ergo demum potestatem ferendi leges pro tota Ecclesia in materia per se non mala, vel bona (quas Castropalaus *cit. supr. num. 547.* vocat solum *remotè pertinentes ad mores*) esse delegabilem, etiam privato; sic Castropal. *cit.* Nam has leges etiam pro tota Ecclesia posse condere, non importat potestatem cum infallibili assistentia Spiritûs S. & ideo ad condendam legem Ecclesiasticam non requirit potestatem immunem ab omni errore, seu præsumptione falsa; ut patet in legibus Ecclesiasticis, quæ disponunt in quæstione facti. Talis est ea constitutio Ecclesiæ, qua sponsi post sponsalia de futuro, habitâ copulâ, jubebantur haberi tanquam veri conjuges; atque adeò sponsalia de futuro, secutâ inter sponsores carnali copulâ, transibant in matrimonium ex præsumptione juris de jure, quòd intervenerit mutuus consensus maritalis, quod in re falsum esse potest. 2. in ea, qua judicio Ecclesiæ matrimonium etiam consummatum decernitur separandum detecto in foro externo impedimento dirimente, licet reipsa non subsit; & restaurari debeat, errore cognito. Et ratio ulterior est, quia materia talium legum poterat non prohiberi, vel præcipi, ut notavimus *n. 547.* ergo leges istæ non requirunt eam veritatē infallibilē, quam in aliis præstat sola assistentia Spiritûs Sancti.

ARTICULUS XI.

Qui teneantur legibus?

Variæ sunt personæ, de quibus dubitari possit, an legibus obligentur? Accedit, non omnes ligari iisdem; licet enim omnes habentes usum rationis ligentur jure naturali, & divino, de legibus tamen humanis merito quæritur, an Clerici ligentur legibus Laicorum? an advenæ, & peregrini legibus locorum? &c. De singulis igitur breviter dicendum.

§. 1.

An Legislator suis legibus obligetur?

Supponendum 1. nos loqui de legibus, 551. qua respiciunt, seu disponunt in materia non tantum subditis, sed etiam accommodabili ipsi, qui super ea legem tulit. Dupliciter autem considerari lex potest. 1. quoad vim obligandi sub culpa, & hanc dicunt *vim directivam*; 2. quoad vim obligandi ad poenam à lege impositâ transgressori; & hanc vocant *vim coactivam*. Supponendum 2. ex communi sententia nullum legislatorem, quoad *vim coactivam* teneri legē à se conditâ, consequenter, non fieri obnoxium poenæ per legem suam statutæ transgressoribus, esto ipse talem legem non obliet. Sic Azor *tom. 1. l. 5. c. 11. q. 2.* Suarez *l. 3. de legibus, c. 35. n. 15.* & alii communiter. Nam nemo fit obnoxius poenæ transgressoribus certæ legis statutæ, nisi sit *transgressor ejus*: at esto legislator legem à se conditam non observet, per hoc non est *transgressor ejus*; sed tantum juris naturalis, ut mox dicemus; ergo; quibus positis:

Resp. Legislatores nec quoad *vim directivam* obligari legibus suis, *in vi talis legis*; sed solum *in vi circumstantiæ*, quâ positâ lex naturæ illum adstringit suos gubernare etiam *exemplo*; sic Castropal. *cit. p. 24. q. 2.* & apud eum complures alii. Nam etsi verum sit, quando legislator fert aliquam legem in materia communi, & accommodabili tam subditis, quàm ipsimet legislatori, hunc etiam sub culpa teneri se conformare ejusmodi legi, ut docet D. Thomas *1. 2. q. 96. a. 5. ad 3. cum in-*
decens